

5.5 IJmond

- De regio IJmond bestaat uit de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen. Cijfermatig zijn ook de gemeenten Uitgeest en Castricum onderdeel van de regio IJmond.
- Op de meeste sociale welvaartsindicatoren scoort IJmond conform het Nederlandse gemiddelde. Positieve uitschieters zijn de lage werkloosheid, bereikbaarheid van basisscholen, ov en cafés en de grote mediane vermogens.
- Het energie-intensieve industriële profiel van IJmond zorgt ervoor dat stijgende energieprijzen en stagnerende handelsstromen een behoorlijke impact hebben op de economische ontwikkeling. Tegenover de krimpende Industrie staan positieve ontwikkelingen in de sectoren Bouw en Onroerend.
- Naast Industrie en Bouw, zijn sectoren als Zorg en Detailhandel grote werkgevers. De werkgelegenheid nam licht toe, ondanks de beperkte economische groei. De helft van de netto uitgaande pendelstroom gaat naar Amsterdam.

Tabel 1 Kerngegevens IJmond

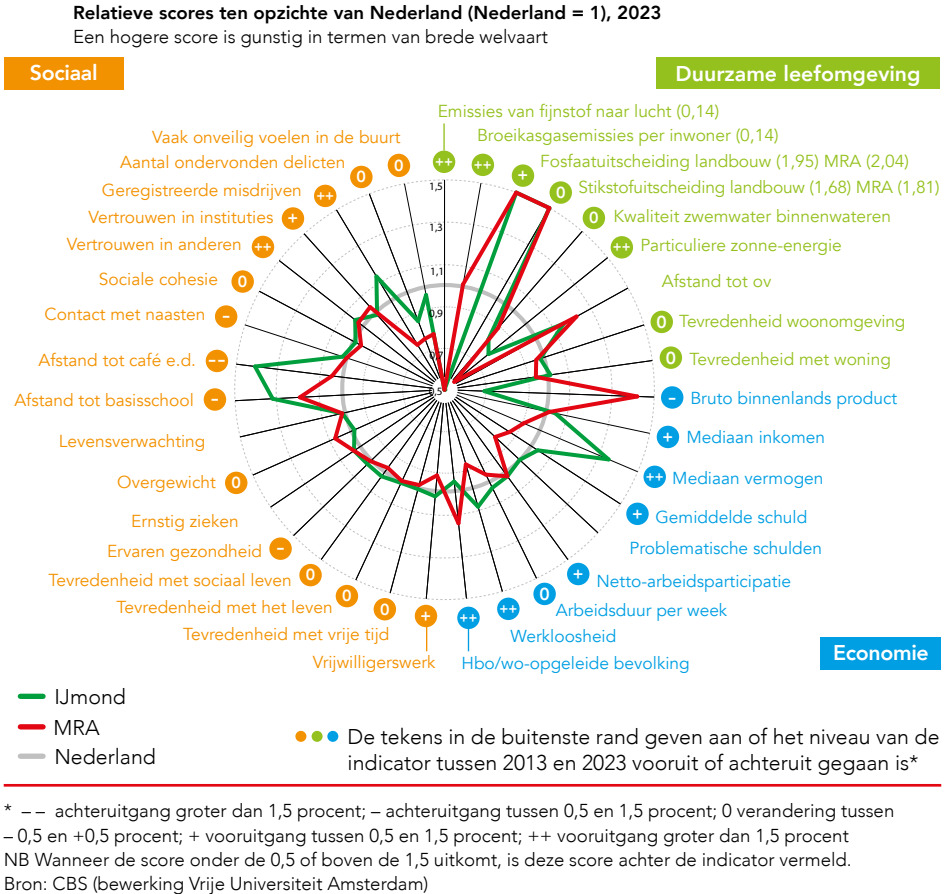
		2023		2019	2020	2021	2022	2023	2024
		aantal	aandeel in MRA in %	jaarlijkse groei in %					
Bruto regionaal product	mld euro	7,2	3,7	0,4	−5,0	5,6	0,8	−4,4	4,5
Arbeidsvolume (fte's)	x 1.000	72	5,0	1,9	−1,9	1,8	2,2	4,2	
Werkzame personen	x 1.000	92	5,5	2,4	−1,3	1,5	3,8	1,9	
Bevolking	x 1.000	201	7,6	0,5	0,4	0,1	0,3	0,4	0,4
Potentiële beroepsbevolking	x 1.000	148	7,4	0,7	0,7	0,0	−0,7	0,0	0,7
Beroepsbevolking	x 1.000	114	7,4	1,8	−0,9	0,9	0,9	1,8	0,0
Werkzame beroepsbevolking	x 1.000	110	7,5	1,9	−0,9	0,9	0,9	1,9	0,0
Beroepsbevolking naar opleiding	Regio	MRA							
Basisopgeleid	in %	21,7	19,2						
Mbo-opgeleid	in %	39,1	32,5						
Hbo/wo-opgeleid	in %	39,1	48,3						
				aandeel in %					
Bruto-participatiegraad	in %	77,0	76,7	75,0	73,8	74,5	75,7	77,0	76,5
Werkloosheid	in %	3,5	4,0	3,6	4,5	3,6	3,6	3,5	3,5

Bron: CBS (bewerking TNO/SEO Economisch Onderzoek)

Brede welvaart in IJmond

De deelregio IJmond wordt gekenmerkt door de ligging aan het Noodzeekanaal en de zee. De industriële sector is dan ook een belangrijke economische pijler en tevens een grote werkgever in regio IJmond. Het industriële gezicht van IJmond wordt vooral bepaald door de staalindustrie in Velsen. Dit zorgt ervoor dat deelregio IJmond niet goed scoort op het gebied van fijnstof- en broeikasgasemissies. De kwaliteit van het zwemwater in binnenwateren is ook minder goed dan elders in Nederland. Op de meeste sociale welvaartsindicatoren scoort IJmond

Figuur 1 Brede welvaart in IJmond

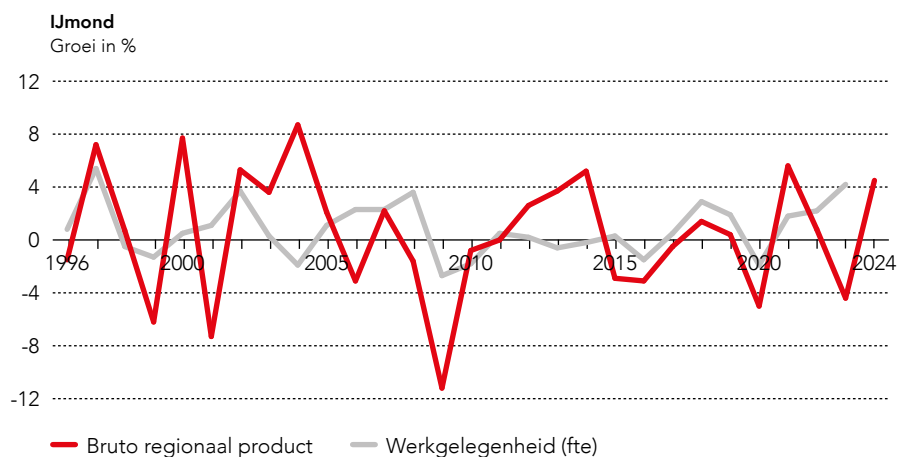

conform het Nederlandse gemiddelde. Er zijn een aantal positieve uitschieters: de werkloosheid is laag, de afstand tot basisscholen, het ov en cafés is relatief klein en het aantal geregistreerde misdrijven steekt ook positief af tegen het Nederlandse gemiddelde en dat van de MRA. Het mediane vermogen van huishoudens in IJmond is relatief groot.

De economie van IJmond

Na een kort herstel na de coronapandemie liet de economie van IJmond in 2023 wederom een krimp zien. Het brp nam in dat jaar af met 4,4 procent, terwijl het arbeidsvolume en het aantal werkzame personen toenam (tabel 1). We zien dit ook terug in het werkloosheidspercentage dat relatief laag is ten opzichte van de rest van de MRA. Eén en ander duidt erop dat de arbeidsproductiviteit in IJmond aan het dalen is. Een verklaring hiervoor is dat het energie-intensieve industriële profiel van IJmond ervoor zorgt dat stijgende energieprijzen een behoorlijke impact hebben. Het CBS benoemde dit al eerder in hun analyse (CBS, 2024b). Daarbij daalde in 2023 ook de prijs van staal. Door stabiliserende energieprijzen, lagere inflatie en een hoger besteedbaar inkomen, laten de meest recente prognoses van het CBS over het jaar 2024 echter weer

Figuur 2 Na krimpjaar 2023 laat IJmond in 2024 sterkste groei zien van gehele MRA

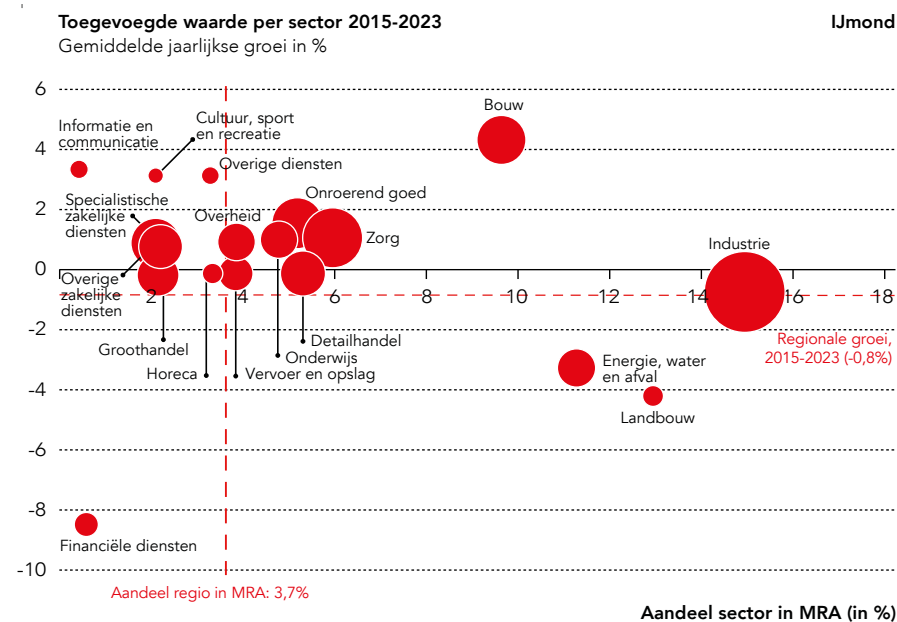

Bron: CBS (bewerking TNO)

een groei zien van 4,5 procent (CBS, 2025). Hiermee lijkt IJmond over het jaar 2024 zelfs de hoogste groei in de MRA te hebben gerealiseerd. IJmond heeft een groter aandeel aan basis- en mbo-opgeleide mensen dan in de rest van de MRA. Ook hierin zien we terug dat het sectorale zwaartepunt ligt bij sectoren die voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van praktisch geschoolden.

Figuur 2 laat zien dat de economie van IJmond perioden kent van sterke groei, maar ook van forse krimp. De deelregio kent een grotere gevoeligheid voor perioden van economische opgang en neergang dan de andere deelregio's in de MRA. De sectorale verdeling van bedrijvigheid zorgt ervoor dat economische tegenwind in de vorm van stijgende energieprijzen of stagnerende handelstromen, een directe impact hebben op de economische prestaties van de deelregio.

Figuur 3 IJmond blijft sterk afhankelijk van krimpende en arbeidsintensieve industrie

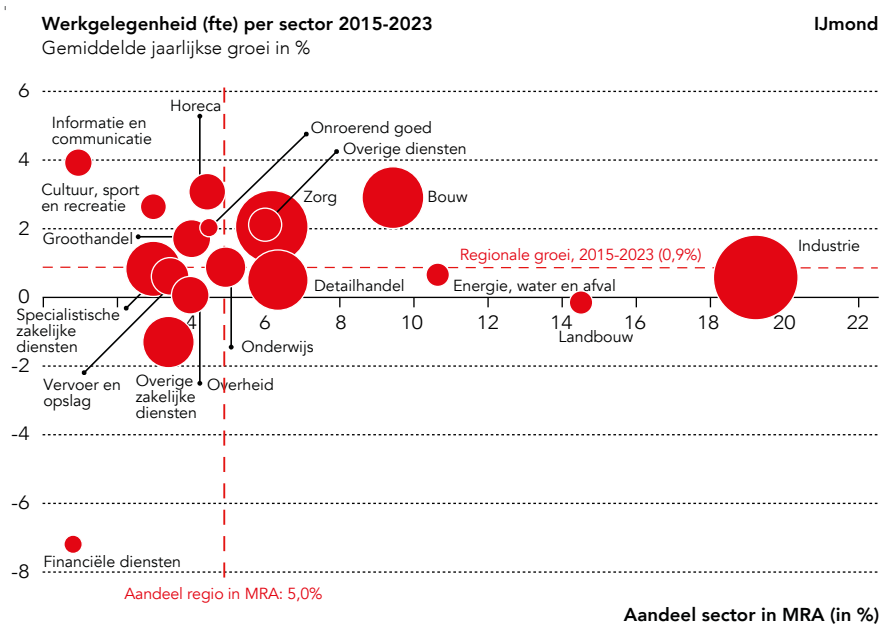

* De bolgrootte (omvang 2023) geeft uitsluitend de verhouding binnen de eigen regio weer. De omvang van de sectoren is zodoende niet vergelijkbaar met die van andere deelregio's.
Bron: CBS (bewerking TNO)

Economische ontwikkeling per sector

De economische structuur van IJmond bestaat in 2023 voor een groot deel uit industriële activiteiten (zie figuur 3). Een vijfde van de gerealiseerde toegevoegde waarde in de deelregio komt voor rekening van de Industrie. Ook de zorgsector, de bouw en de zakelijke dienstverlening zijn grote sectoren binnen de deelregio. Wanneer we kijken naar de bijdrage die IJmond levert aan de MRA, dan zien we dat – naast Industrie – de sectoren Energie, water en afvalbeheer en Landbouw, bosbouw en visserij belangrijk zijn. Industrie is tegelijkertijd één van de krimpsectoren (–0,7 procent per jaar) van de deelregio. Mede door deze ontwikkeling krimpt de totale gerealiseerde toegevoegde waarde van de regio in zijn geheel licht met 0,8 procent over de periode 2015-2023. Positief is dat de sectoren Bouw en Onroerend sterk toenemen en ook een grote bijdrage leveren in de hele MRA.

Figuur 4 Grootste werkgelegenheid in industrie en zorg

* De bolgrootte (omvang 2023) geeft uitsluitend de verhouding binnen de eigen regio weer. De omvang van de sectoren is zodoende niet vergelijkbaar met die van andere deelregio's.
Bron: CBS (bewerking TNO)

Ook de werkgelegenheid in IJmond ligt voor een groot deel bij de sectoren Industrie en Bouw. Daarnaast ligt een groot deel van de werkgelegenheid in andere arbeidsintensieve sectoren als de Zorg en de Detailhandel. Dit zorgt ervoor dat er, ondanks dat er sprake is van een langjarig krimpende economie, er per saldo over de gehele linie sprake is van een lichte regionale groei van de werkgelegenheid (0,9 procent). Net als in een aantal andere deelregio's zien we ook in IJmond een sterke afname van de werkgelegenheid bij Financiële diensten als gevolg van de verplaatsing van veel van dit soort activiteiten naar Amsterdam en Amstelland-Meerlanden.

Forensen (woon-werkverkeer)

De regio IJmond heeft een totale werkzame beroepsbevolking van 110 duizend personen. Hiervan werkt ongeveer de helft in IJmond zelf. De rest pendelt naar Amsterdam (13 duizend), Zuid-Kennemerland (12 duizend), Amstelland-Meerlanden (7 duizend) of Zaanstreek-Waterland (5 duizend). Ook reist een aanzienlijk deel (7 duizend personen) naar Holland boven Amsterdam. Vanuit Zaanstreek-Waterland reizen 5 duizend mensen naar IJmond om er te werken. Vanuit Zuid-Kennemerland zijn dat er 6 duizend. Vanuit Holland boven Amsterdam komen 11 duizend mensen naar IJmond voor hun werk. De inkomende pendel is kleiner dan de uitgaande pendel, waardoor er een netto uitgaande pendel is van 22 duizend personen. Dit komt voor de helft op het conto van de pendelstroom richting Amsterdam (netto 11 duizend).

Een kaartje met de grafische weergave van de pendelstromen van en naar IJmond is te vinden in hoofdstuk 4.